

ÖREBRO LÄNS
HEMBYGDSFÖRBUND

ÖREBRO LÄNS HEMBYGDSFÖRBUND

Verksamhetsberättelse 2023

INLEDNING

Örebro län ligger mycket strategiskt mitt i Svealand. Här är nära till allt. Det ger goda möjligheter att utveckla både hembygdsrörelsen och kulturarvstjänster av många olika slag. Kulturarvstjänster är de värden som användningen av landskapets kulturarv har och bidrar med för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling och för en god livsmiljö. I vårt län finns 70 hembygdsföreningar som under 2023 genomförde många olika arrangemang. Efter pandemin var det svårt att få igång en del verksamheter, men föreningarna tycks nu ha återhämtat sig. En utmaning blir det dock för länets hembygdsrörelse att engagera fler medlemmar och hämta igen det medlemstapp som pandemin till viss del orsakade. För att öka medlemsantalen och för fortsatt engagemang och utveckling av vårt kulturarv ska vi samarbeta – Örebro länds hembygdsförbund och 70 hembygdsföreningar tillsammans.

STYRELSEARBETET

Ordinarie ledamöter

Ingela Oxelgren, ordförande
Eva Järliden, vice ordf.
Jan Klingberg, kassör
Sif Eklund, sekreterare
Sören Klingnéus
Conny Sandberg
John Tarkkanen
Börje Eriksson
Monica Ström

Suppleanter

Jan-Åke Karlsson
Gunborg Lejon

Adjungerade ledamöter

Birgitta Johansen, Landsantikvarie

Revisorer

Kåge Landin
Roland Rodhe
Håkan Olgemar, suppleant

Valberedning

Björn Palmqvist, sammankallande
Pär Bäckman
Maud Stranneby

Försäkring	Börje Eriksson Jan Klingberg
Hembygdskonsulent	Inger Lundberg
Administratör	Katharina Holmberg
Hemsida	Conny Sandberg

Hedersledamöter

Britta Hammarbacken och Karin Öman

Arbetsgrupper inom styrelsen

Arbetsutskott: Ingela Oxelgren, Eva Järliden, Sif Eklund, Jan Klingberg och Inger Lundberg.

Stämman: Ingela Oxelgren, Jan Klingberg,

Byggnad och kulturmiljövård: Jan-Åke Karlsson, Gunborg Lejon

Utbildning och föreningsutveckling: Sören Klingnéus, Börje Eriksson, Eva Järliden, Monica Ström och John Tarkkanen

Information: Conny Sandberg, Sif Eklund, Sören Klingnéus

Årsbokskommitté för nominering till SHF: Sören Klingnéus, Sif Eklund

Förbundets sammanträden

Styrelsen har haft sju fysiska protokollförda sammanträden under verksamhetsåret, samt ett digitalt möte med Teams.

Förbundets representation – riksstämman

Riksstämman 2023 hölls i Halmstad den 13 maj. Ombuden var Ingela Oxelgren, Sören Klingnéus och Sif Eklund. Conny Sandberg deltog som ledamot i riksförbundets styrelse.

Förbundets representation – stiftelsen Örebro läns museum

Inom Stiftelsen Örebro läns museums styrelse representerades förbundet av Ingela Oxelgren och Sif Eklund. Ersättare var Jan Klingberg och Sören Klingnéus. Ingela Oxelgren har haft posten som andre vice ordförande och ingår i museistyrelsens arbetsutskott. Vald för granskning av Stiftelsen Örebro läns museums räkenskaper var Kåge Landin med Roland Rodhe som suppleant.

Förbundets representation – övriga styrelser

Jan Klingberg representerade förbundet i Jeremiasfonden. Birgitta Johansen representerade läns museet och förbundet i Stiftelsen Ingrid Göthlins Minne. Conny Sandberg representerade förbundet i ArkivCentrum i Örebro län. Conny är även ledamot i Sveriges Hembygdsförbunds styrelse.

Förbundets representation – kurser, konferenser och jubiléer

Styrelsen har varit representerat och deltagit vid Sveriges hembygdsförbunds konferenser och möten under året. Conny Sandberg och Sif Eklund deltog i SHF:s höstmöte Verksamhetsforum i Stockholm som fokuserade på mål 3 i Strategi 2030 som antagits av riksstämman.

Sif Eklund och Jan Klingberg deltog i Hembygd Öst' konferens om Heimbygda. Den 27 juli var det ett jubileumsfirande på Grythyttans gästgiveri då det gått 50 år sedan gästgiveriet fick en nystart 1973. Ingela Oxelgren representerade förbundet

och Sif Eklund den närliggande hembygdsföreningen. Mycket folk trots regn när statyn av Carl-Jan Granqvist avtäcktes. Anna-Karin Andersson representerade SHF. Det var tack vare den lokala hembygdsföreningen som gästgiveriet räddades från rivning.

Ekonomi

Resultat- och balansräkning för året redovisas i ett särskilt dokument.

Administratör- och konsulentverksamhet samt kassör

Inger Lundberg har varit konsulent (25%) och Katharina Holmberg har varit förbundets administratör (25%). Jan Klingberg har varit kassör. Länsmuseet har finansierat en ekonomitjänst på ArkivCentrum i Örebro, som har skött den löpande bokföringen. Kassören har skött förbundets ekonomiska redovisning och budgetarbete. Sif Eklund har skrivit protokollen. Konsulenten och administratören har sin arbetsplats på förbundets kansli, i länsmuseets lokal på Kaserngården 6. Konsulent och administratör har stöttat styrelsen i dess arbete. Vidare har arbetet bestått av rådgivning och kontakter med länets hembygdsföreningar. Konsulenten ingår i Sveriges Hembygdsförbunds nätverk för hembygdskonsulenter. Arbetet har också bestått av samverkan med Länsmuseet, Riksförbundet, Länsstyrelsen, Region Örebro län, kommuner och lokala organisationer samt Vuxenskolan. Administratören ansvarar för att sköta kansliet samt vara kontaktperson mot föreningar och förmedlande länk i förbundets verksamhet.

VERKSAMHETEN

Under åren 2018–2022 har hela rörelsen - lokalt, regionalt och nationellt – fokuserat på tre viktiga fokusområden till stöd för visionen “En levande hembygd - öppen för alla”. Fokusområdena förlängdes att även gälla för 2023.

De tre fokusområdena är

- *Förenings o demokratiutveckling
- * Barn o Unga
- * Landskapets förändring

Kulturmiljöer vid vattendrag – såsom dammar, kvarnar och bruksmiljöer, är en del av vår tidiga industrihistoria – befinner sig i skärningspunkten av ett komplext sammanhang av olika politiska mål, regelverk och intressen som ofta får negativa konsekvenser för kulturmiljöerna. Vi lever alla i natur- och kulturlandskapet som omger oss. Förbundet har tillsammans med SHF och Örebro läns Museum verkat för att förhindra utrivningen av dammen vid Järle kvarn genom flera aktiviteter och skrivelser under året. Beslutet i Mark- och miljödomstolen överklagades och en förhandling i Mark-och Miljööverdomstolen genomfördes 16–17 februari med syn på platsen på förmiddagen den 16 februari. Sif Eklund deltog från förbundet och Eva Järliden från Hembygdsföreningen Noraskog. Tyvärr beslutade inte domstolen i vår favör, varför även detta beslut är överklagat med begäran om prövningstillstånd hos Hovrätten.

Flera remisser som berör vattenhantering och därmed även hotade kulturvärden har inkommit under året och besvarats.

Årsstämman

Årsstämman genomfördes den 6 maj i Sannahed i Kumla.

Efter stämman uppvaktades två hundraåriga föreningar; Kumla Sannahed erhöll enligt tradition ett äppelträd (Åkerö) och Föreningen Noraskog erhöll ett presentkort för att själva kunna välja något trevligt då föreningen inte har en egen hembygdsgård.

Riksstämman

Riksstämman hölls den 13 maj i Halmstad.

Motion till riksstämman

En motion till riksstämman inlämnade av förbundet. Motionen handlade om Kyrkogårdarna kulturarv, främst förlusterna av fysiska gravvårdar som blivit allt vanligare. Motionen önskade ett samarbete mellan hembygdsföreningar, Svenska kyrkan och Släktforskarna om hur man kan dokumentera gravar och gravvårdar. Efter diskussion på stämman antogs motionen.

Förbundsmöte

Ett förbundsmöte ägde rum i Karlskoga den 28 oktober på Karlskoga Folkhögskola. Många angelägna frågor avhandlades men den viktigaste frågan var att det första beslutet togs för att få nya stadgar. Grunden i förslaget om nya stadgar beror på önskemål från valberedningen att om möjligt minska styrelsen storlek.

Ordförandeträffar

Under våren genomfördes fem ordförandeträffar med relativt många deltagare. Många efterfrågade mer kunskap i digitala frågor ex Hembygdsportalen

Högtidsdagar

Hembygdsrörelsen uppmärksammar normalt de nationella högtidsdagarna såsom Valborg, Nationaldag och Midsommar.

Kulturarvsdag och Arkivens dag

Flera föreningar ordnade Arkivens dag och flera föreningar arrangerade Kulturarvsdag i sina föreningar.

Bergslagens historiedagar

Under Bergslagens historiedagar 22–25 september, arrangerat av Örebro läms museum deltog hembygdsföreningarna i länets norra del med öppethållande och visning av sina hembygdsgårdar samt lokala guidningar och föreläsningar om Bergslagen. Styrelseledamoten Sören Klingnéus medverkade med ett föredrag om Gustav Vasa

Biosfärområde, Hjälmarén

Birgitta Elfström och Gustav Axberg har vid ett styrelsemöte berättat för styrelsen om detta nya stora projekt som startats upp och som så småningom kommer att beröra oss.

Regionens kulturplan

Förbundet har svarat på remissen om Förslag till Region Örebro läns Kulturplan 2024–2027.

Kurser

I november startade en kurs i hantering av Hembygdsportalen/Hemsida som fortsätter även under vintern 2024 med många deltagare.

Årets Närking

Sällskapet Närkingarna i Stockholm har utsett Karsten Thurfjell till Årets Närking.

Hembygdsportal, Facebook

Sveriges Hembygdsförbund har en hembygdsportal (www.hembygd.se), som är en gemensam hemsida för hela hembygdsrörelsen. Länsförbundet har en hemsida på hembygdsportalen och en informations- och kontaktplats på Örebro läns museums hemsida. Förbundets löpande information läggs ut på hemsidan med bl a kurser, kontaktuppgifter och marknadsföring. Merparten av föreningarna har en hemsida på hembygdsportalen. Förbundet har en egen Facebooksida som uppdateras regelbundet.

Medlemsboken

Årsboken har sedan 2010 ersatts av en medlemsbok, vilken årligen skickas ut till föreningarna och de enskilda medlemmarna. Styrelsen valde att i år köpa in boken *Sevärt i Norra Kilsbergen* av Per Arneborn.

FÖRBUNDETS MEDLEMSFÖRENINGAR

Adolfsbergs Hembygdsförening	Löa Hembygdsförening
Almby-Norrbyås Hembygdsförening	Mariedamms Förening
Askers Hembygdsförening	Mosjö-Täby Hembygdsförening
Axberg-Hovsta Hembygdsförening	Mullhyttans Bygdeförening
Bergslags Museum Pershyttan	Norra Vättersbygdens
Björkhyttans Hembygdsförening	Hembygdsförening
Bo Hembygdsförening	Hembygdsföreningen Noraskog
Bredsjö Folkets Hus	Nya Kopparbergs Bergslags
Brevens Bruks Hembygdsförening	Hembygdsförening
Degerfors Hembygdsförening	Näsby Hembygdsförening
Dormens Hembygdsförening	Olaus Petri Hembygdsförening
Ekers Hembygdsförening	Ramsbergs Hembygdsförening
Ervalla Hembygdsförening	Ramundeboda-Laxå
Fallhyttan Tryggeboda Gryt:s Byalag	Hembygdsförening
Fellingsbro Hembygds- och fornminnesförening	Riseberga Rediviva
Finnerödja Hembygdsförening	Sköllersta Hembygdsförening
Föreningen Kilsbergskanten	Snavlunda Hembygdsförening
Glanshammars Sockenmagasin	Stora Mellösa Hembygdsförening
Granbergsdals Byalag	Svartå Hembygdsförening
Grythyttans Hembygdsförening	Svennevads Hembygdsförening
Gusselby Hembygdsförening	Sällskapet Gamla Örebro
Gällersta Forngårdsförening	Sällskapet Närkingarne i Stockholm
Hackvads Bygdeförening	Sävsjöns Bygdeförening
Hallsbergs Hembygdsförening	SörBygdeföreningen
Hardemo Hembygdsförening	Tiveds Hembygdsförening
Hidinge-Lanna Byalag	Tångeråsa Bygdeförening
Hällefors Hembygdsförening	Viby Hembygdsförening
Karlskoga Bergslags Hembygdsförening	Vikers Hembygdsförening
Karlslunds Hembygdsförening	Vintrosa-Tysslinge Hembygdsförening
Kils Hembygdsförening i Närkes Kil	Västernärkes Hembygdsförening
Kilsbergens Hembygdsförening	Wasselhyttans Hembygdsförening
Kumla-Sannaheds Hembygdsförening	Wedevåg Hembygdsförening
Lerbäckers Hembygdsförening	Yxhultbygdens Kultur- och hembygdsförening
Lindesbergs Hembygdsförening	Zinkgruvans Bygdeförening
Lännäs Hembygds- och fornminnesförening	Åmmebergs Bygdeförening
	Örebro Hembygdsförening

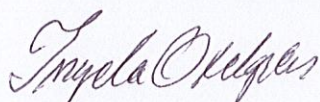
Frövifors Pappersbruksmuseum och Lokalhistoriska Sällskapet är kollektivt anslutna medlemsorganisationer. Örebro läns hembygdsförbund har sammanlagt 70 anslutna föreningar och museer. Tillsammans hade föreningarna vid utgången av 2023, 12 522 medlemmar och förbundet hade 43 enskilt stödjande medlemmar.

SLUTORD

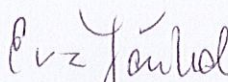
Sveriges Hembygdsförbunds ändamål är att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv. Örebro läns hembygdsförbunds uppgift är att med sin verksamhet inspirera och stödja föreningarna i deras arbete med att synliggöra det lokala natur- och kulturarvet. Vårt nätverk och vår lokala infrastruktur med ett stort och nästan oöverträffat antal mötesplatser gör oss till en kulturarvs- och kulturmiljörörelse att räkna med. En annan oerhört viktig uppgift som det aldrig sägs särskilt mycket om, är den sociala gemenskapen. Verksamheten skapar mötesplatser där omtanken om varandra är en betydande faktor, liksom en och annan fest att glädjas åt.

Styrelsen tackar för förtroendet att leda vårt länsförbund och överlämnar härmed verksamhetsberättelsen till årsstämman.

Örebro den 5 mars 2024

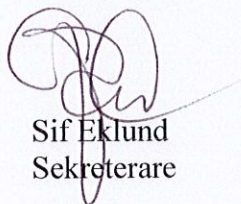
Ingela Oxelgren
Ordförande

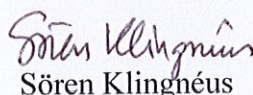
Eva Järliden
Vice ordförande

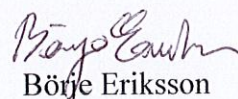
Jan Klingberg
Kassör

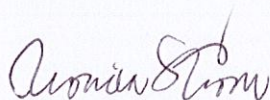
Sif Eklund
Sekreterare

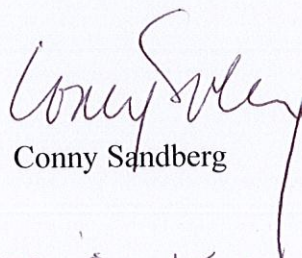
Sören Klingnéus

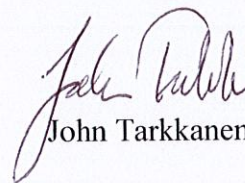
Börje Eriksson

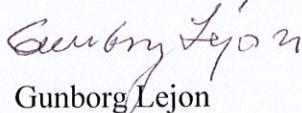
Monica Ström

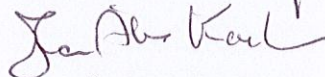
Conny Sandberg

John Tarkkanen

Gunborg Lejon

Jan-Åke Karlsson

Birgitta Johansen